

V Bruseli 30. apríla 2025
(OR. en)

8187/25

SPORT 18

POZNÁMKA

Od: Predsedníctvo
Komu: Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet: Úloha športovcov pri tvorbe politík v oblasti športu
– *diskusia o smerovaní*

Delegáciám v prílohe zasielame orientačnú poznámku predsedníctva na uvedenú tému na účely diskusie o smerovaní počas zasadnutia Rady pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport 13. mája 2025.

Úloha športovcov pri tvorbe politik v oblasti športu

Úvod – kontext diskusie

Úloha športovcov v športovej komunite sa neobmedzuje na dosahovanie výsledkov na vnútroštátnej a medzinárodnej scéne. Športovci sú čoraz častejšie aktívnymi účastníkmi verejnej diskusie a pôsobia ako tvorcovia verejnej mienky a iniciátori systémových zmien. Rozsah ich formalizovanej a priamej účasti v rozhodovacích orgánoch sa však v jednotlivých členských štátoch EÚ líši. Vzhľadom na početné výzvy, ktorým čelí športový sektor, a rastúcu potrebu transparentných a inkluzívnych politik v oblasti športu začína byť potrebné systematicky zapájať športovcov do rozhodovacích a strategických procesov.

Jedným z cieľov európskeho modelu športu je podpora a uľahčenie prístupu nedostatočne zastúpených skupín k rozhodovaniu v športe, ako aj podnecovanie ich aktívneho zapojenia do tohto procesu. Je potrebné zdôrazniť, že skúsenosti, znalosti a profesionálny pohľad športovcov prispievajú k účinnejšej tvorbe riešení vrátane politik v oblasti športu. Vďaka ich angažovanosti sa môžu tieto politiky lepšie prispôbiť skutočným potrebám športovej komunity na všetkých úrovniach. V tejto súvislosti je vhodné začať diskusiu medzi zástupcami členských štátov.

Téma tejto diskusie, ktorú navrhlo poľské predsedníctvo, zdôrazňuje potrebu posunúť úlohu športovcov z príjemcov politik v oblasti športu na spolutvorcov týchto politik v súlade so zásadami otvorenosti, účasti a dobrej správy vecí verejných.

Význam športovcov ako zainteresovaných strán politiky v oblasti športu

Športovci – tak aktívni pretekári, ako aj tí, ktorí už svoju športovú kariéru ukončili – sú kľúčovými zainteresovanými stranami v systéme politiky v oblasti športu. Ich jedinečný pohľad formovaný priamymi skúsenosťami v rámci športových štruktúr im umožňuje identifikovať skutočné potreby športovej komunity, poukazovať na systémové prekážky a navrhovať riešenia, ktoré sú špecifické aj realistické. Športovci, ktorí sú priamymi príjemcami politík, programov a stratégií, často vedia, čo funguje dobre a čo treba zlepšiť, či už ide napríklad o kvalitu vzdelávania trénerov alebo systémy podpory športovcov. Ústredným prvkom iniciatív, ktoré sú im určené, by mali byť ich práva.

Aktívni aj bývalí športovci, najmä olympionici a členovia reprezentačných tímov, sa tešia nielen verejnému uznaniu, ale aj miere authority, ktorá presahuje rámec športovej komunity. Vďaka tomu môže ich účasť na rozhodovacích procesoch výrazne zvýšiť legitimitu strategických opatrení, posilniť spoluprácu s inými zainteresovanými stranami a zvýšiť šance na účinné vykonávanie politiky.

Športovci často pokračujú v profesionálnej kariére v rámci organizačných štruktúr športu na vnútroštátnej i medzinárodnej úrovni. Pôsobia vo vedení federácií, olympijských výborov a združení športovcov a plnia odborné a poradné úlohy. Ich vplyv však presahuje rámec súťažného športu – prostredníctvom svojej účasti na mediálnych, vzdelávacích a sociálnych iniciatívach zohrávajú významnú úlohu aj pri rozvoji športu pre všetkých. Športovci prostredníctvom svojich úspechov a verejnej angažovanosti inšpirujú rôzne sociálne skupiny, aby sa zapájali do pohybových aktivít, čím propagujú zdravý životný štýl a podnecujú účasť na konkrétnych športoch. Ich angažovanosť nielenže pomáha budovať pozitívny obraz športu, ale nepriamo prispieva aj k tomu, aby bola spoločnosť aktívnejšia. Športovci môžu zohrávať dôležitú úlohu pri formovaní a vykonávaní stratégií rozvoja športu pre všetkých tým, že vystupujú ako ich ambasádori.

Vďaka schopnostiam získaným počas športovej kariéry a širokej škále aktivít sú športovci prirodzenými partnermi pri vytváraní politík v oblasti športu. Ich začlenením do procesu tvorby politík sa podporuje tvorba inkluzívnejšieho a účinnejšieho športového systému, ktorý reaguje na potreby profesionálnych športovcov i širšej športovej komunity.

Z hľadiska členských štátov aj administratívy EÚ je mimoriadne dôležité vytvoriť trvalé a transparentné mechanizmy pre dialóg so športovou komunitou. Ak sa hlas tejto komunity náležite posilní a formalizuje, môže zohrávať kľúčovú úlohu pri navrhovaní udržateľných a účinných politík rozvoja športu v celej Európe.

Systematické začleňovanie športovcov do rozhodovacích procesov – odporúčania a výzvy na prijatie opatrení

Zapojenie súčasných aj bývalých športovcov do procesov plánovania a vykonávania opatrení môže mať na vnútroštátnej aj únijnej úrovni rôzne formy. Tie môžu zahŕňať:

- zriadenie poradných rád so zastúpením športovcov v rámci národných federácií, ministerstiev športu a príslušných inštitucionálnych orgánov EÚ;
- zabezpečenie primeraného zastúpenia športovcov v orgánoch zodpovedných za rozvoj politik v oblasti športu;
- podpora manažérskeho vzdelávania a sociálneho líderstva športovcov (napr. prostredníctvom odbornej prípravy v oblasti verejných politik, športového manažmentu a športového práva);
- podporu partnerstiev medzi orgánmi verejnej správy, športovými organizáciami a širšou športovou komunitou.

S cieľom usmerniť diskusiu o smerovaní predsedníctvo vyzýva ministrov, aby odpovedali na tieto otázky:

1. Aké príležitosti a výzvy sú spojené s účasťou športovcov na rozhodovacích procesoch týkajúcich sa politiky v oblasti športu?
2. Aké iniciatívy sa napríklad podnikli vo vašej krajine s cieľom začleniť športovcov do procesu tvorby politik v oblasti športu?
3. Ako môže Európska únia podporiť členské štáty pri budovaní platforiem pre dialóg so športovcami?